

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Hagenhoferová, Lucie (2014): *Zur Problematik der Lesartenstrukturierung im bilingualen Wörterbuch*. ÚGS FF UK v Praze, 203 + XIII str., bez CD-ROMu, vedoucí: Doc. PhDr. Marie Vachková, Ph.D.

Předkládaná diplomová práce je jednou z dnes již celé řady závěrečných prací, které doprovází projekt velkého *Německo-českého akademického slovníku*, jenž vzniká pod vedením Doc. PhDr. Marie Vachkové, Ph.D. na ÚGS FF UK v Praze. Text je velmi rozsáhlý a svým rozsahem odpovídá spíše práci disertační. Práce působí celkově přesvědčivým dojmem, některé aspekty zpracování by ale snesly někdy i výraznější vylepšení. Jako celek však text bez obtíží obstojí. Následující řádky, jež tematizují pouhý zlomek (!) jevů, které by zde bylo možné okomentovat, obsahují podrobnější zdůvodnění tohoto hodnocení.

Práce je věnována velmi obtížnému tématu, jež je z hlediska filologického studia na ÚGS FF UK každopádně relevantní. Mnohé problémy spojené s tímto tématem jsou na obecné rovině sotva řešitelné. Že autorka v práci vyšla z vlastní praktické lexikografické zkušenosti, je proto chvályhodné, ba nutné. Jak složitá a komplikovaná jsou všechna lexikografická rozhodování, si smysluplně dokáže představit jen ten, kdo má s lexikografickou praxí vlastní zkušenosti.

Cíl práce byl stanoven racionálně, text má logickou strukturu, přičemž zvolená metodologie souzní s typem práce, charakterem tématu i metodologickými požadavky současné lingvistiky.

Bakalářské, ani diplomové práce zpravidla nemohou zvolené téma detailně postihnout ve všech jeho aspektech. Předkládaný text je na poměry diplomové práce podrobný a je z něj patrná autorčina snaha o zasazení tematizovaných jevů do souvislostí, s čímž ovšem souvisí i jeden z jejích nedostatků spočívající v určité „upovídánosti“ textu, když se některé informace i vícekrát opakují. S tímto se ale potýkají téměř všechny texty z oblasti (meta)lexikografie, a předkládaná práce v tomto ohledu nijak zvlášť nevybočuje.

Na textu obzvlášť oceňuji, že autorka nevytvořila pouhé výpisky ve větné formě, se kterými se lze setkat v některých jiných pracích, ale dopracovala se k opravdové syntéze a schopnosti zaujmout a obhájit své vlastní stanovisko. Že se ne se všemi jejími názory plně ztotožňuji, je v zásadě přirozené a nepředstavuje závažný problém, tím spíše, že mnohé bude možné tematizovat během obhajoby. V následujícím přehledu v nutně zúženém výběru uvádím několika nejasných nebo problematických bodů. Ne všechny jsou nutně míněny jako kritika.

(a) Autorka na mnoha místech mluví o pasivním slovníku. Dichotomie „pasivní“ vs. „aktivní“ je i v lexikografii z terminologického hlediska už v zásadě překonaná. Jaké jiné termíny se v této souvislosti používají? Proč jsou vhodnější?

(b) Argumentace zůstala na některých místech poněkud „na vodě“, srov. např. na str. 12. V čem konkrétně zůstává pohled H. E. Wieganda ukotven v lingvistickém paradigmatu?

(c) Autorka vyzdvihuje hledisko uživatele slovníku. Upozorňuji ovšem, že profil uživatelů se u dlouhodobých projektů může měnit, jak je tomu i v případě VNČAS. Jaké posuny zde lze pozorovat?

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

(d) Str. 19: „aber auch onomasiologisch, weil es nicht nur passive, sondern auch aktive Funktionen erfüllen kann.“ Opozice „onomaziologický“ vs. „sémaziologický“ souvisí s dichotomií „aktivní“ vs. „pasivní“? Jak?

(e) Na str. 23 (a i jinde) autorka používá termínu „lemma“ v rozporu s většinovým územ německojazyčné lexikografie. Podle mého názoru v zásadě nelze říct, že lemma má význam. V čem spočívá rozdíl mezi pojmy „Lemma“, „Lemmaposition“ a „Lemmazeichen“?

(f) Na str. 31 se uvádí, že v dnešní lexikografii roste význam funkční ekvivalence. Proč?

Z hlediska jazykového zpracování lze říci, že předkládaná práce splňuje požadavky kladené na v této fázi studia, byť prostor pro zlepšení zde je, a za úplně malý ho označit nelze. V textu je mnoho pasáží, které by bylo možné formulovat obratněji, např. tím, že by text mohl být kondenzovanější, a více tak zohledňoval daný textový druh (odborná práce). Práce bohužel obsahuje i několik gramatických hrubek, byť v nikterak závratném množství (např. str. 18: *von fremdsprachlichen Texts*, str. 25: *syntaktisch-funktionales Parallelismus* aj.).

Seznam použité literatury je velmi bohatý a uvedené zdroje hodnotné. Po formální stránce je práce v zásadě v pořádku a až na pár překlepů (srov. částečně chronický výskyt podivných čtvercových znaků např. na str. 28), které se v mnoha pracích vyskytují v mnohem větší míře, jí není co vytknout. Rušivé jsou snad jen ještě české citáty, které by měly být přeložené do němčiny. Číslovky do 12 (včetně) se podle Duden-Grammatik (2009) vypisují slovy; zápis typu *entsprechen 2 oder mehrere* (str. 26) je tedy chybný. Layout je zdařilý a působí hodnotným dojmem.

ZÁVĚR

Předložená práce splňuje požadavky kladené na závěrečné práce v této fázi studia. Práci proto DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ. Výsledná známka skládající se z dílčích hodnocení textu a obhajoby bude průnikem hodnocení vedoucí a oponenta. Závěrečné hodnocení z mé strany se bude pohybovat v intervalu „výborně“ (1) až „dobře“ (3) v závislosti na autorčině dovednosti reagovat na skutečnosti uvedené v obou posudcích. Jako témata k diskuzi během obhajoby navrhuji body tematizované v tomto posudku.

V Praze, dne 1. 9. 2014

.....
Martin Šemelík, Ph.D.